

ՄԱՇՏՈՑԻ ԱՐՁԱԳԱՆԳ

Հայց. Առաք. Սուրբ Յակոբ Մայր Եկեղեցույ Կիրակնօրեայ Դպրոցի Պարբերաթերթ

Ժ. ՏԱՐԻ ԹԻԻ 9

Մայիս 2003

Մեր խօսքը

Ազատությունը մարդկային ազնի արժանիք մըն է: Պատահականություն չէ որ դարերու ընթացքին բազմաթիւ ժողովուրդներ պատերազմած ու պայքարած են իրենց ազատությունը ապահովելու համար: Հայ ժողովուրդը յատկապէս ազատատենջ եղած է ու մեր պատմութեան դրուագները անպակաս են երբ մտածենք բոլոր այն պայքարներուն մասին որոնք մղուած են մեր ազատությունը պահպանելու համար:

Ազատութեան գաղափարը մասնայատուկ ձեւով տեղ կը գրաւէ արդի դաստիարակութեան սկզբունքներէն ներս: Անհատի մը ներդաշնակ զարգացման նախապայման կը նկատուի անոր դաստիարակութեան մէջ տեղ տալ արտայայտութեան, մտածումի եւ գործելու ազատութեան: Հիւսիսային Ամերիկեան մօտեցումը եւ կենցաղը յատկապէս ազատութեան կը հաւատան եւ զայն կը նկատեն հիմնական իրաւունք: Սակայն ազատութիւնն ալ, իր բոլոր յատկութիւններով հանդերձ, երբ չափազանցութեան կը վերածուի, կը դառնայ վնասակար:

Ժողովրդային խօսք մը կայ որ կ'ըսէ թէ անձի մը ազատությունը կը կենայ հոն ուր կը սկսի ուրիշինը: Այլ խօսքով իւրաքանչիւր անհատ իրաւունք ունի վայելել իր ազատությունը պայմանաւ որ այդ ընելով չխորտակէ ուրիշինը: Ազատութեան անսահման օգտագործումը եւ անոր սխալ մեկնաբանությունը մեզ կրնան մղել անքաղաքակիրթ եւ անկիրթ կեցուածքներու: Հետեւաբար որպէսզի ազատությունը մնայ ազնի իր յատկութեամբ եւ բնոյթով, յարկ է որ զուգահեռաբար անոր ընկերակցի գիտակցությունը, ուրիշին հանդէպ յարգանքն ու փափկանկատությունը:

Բովանդակություն

- Ա. Կորնթացիներուն, գլուխ 15
- Կարմիր Կիրակի
- Երեւումն Սուրբ խաչի
- Աշխարհամատրան
- Համբարձում
- Մայիս ամիսը Հայոց Պատմութեան մէջ
- Կարմիր, Կապոյտ, Կանաչ
- Մայրերգ
- խաչ
- Հաւատամք
- Պահուած բառ
- Համբարձումի ժողովրդական աւանդութիւններէն
- Մանկապարտէզի անկիւն
- Նախակրթարանի անկիւն
- Երկրորդականի անկիւն
- Ընդհանուրի անկիւն
- Ապրիլ ամսուան պատասխանները եւ մասնակցողները
- Կարճ լուրեր կիրակնօրեայէն

Հատուած Պօղոս առաքեալի կորնթացիներուն գրուած առաջին ճամակէն

Ա. Կորնթացիներուն- Գլուխ 15

Ամէն տարի, Սուրբ Յարութեան կամ
Զատիկի տօնի ճրագալոյցի պատարագէն
առաջ կը կարդացուին Սուրբ գիրքէն ընտրուած
օրուան պատշաճ հատուածներ:

Այդ ընտրուած հատուածները իրենց
բովանդակութեամբ ունկընդիւր
հաւատացեալներուն կ'արտայայտեն օրուան
խորհուրդը ու անոնց կը փոխանցեն օրուան
պատգամն ու տօնի ոգին:

Ահա այդ սուրբ գրային ընթերցուածներէն օրինակ
մը, վերաբերող Յիսուսի յարութեան:

« Եղբայրներ, կ'ուզեմ ձեզի յիշեցնել այն
Աւետարանը որ իմ քարոզութեամբս ընդունեցիք
եւ որուն հաւատարիմ կը մնաք: Այդ
Աւետարանով ալ կը փրկուիք, եթէ զայն պահէք
այնպէս՝ ինչպէս ես ձեզի քարոզեցի. այլապէս
զուր տեղ հաւատացած կ'ըլլաք:

Ես ձեզի փոխանցեցի այն հաւատքը որ
նախ ե՛ս ընդունեցի. այն՝ որ Քրիստոս մեր
մեղքերուն համար մեռաւ, ինչպէս Սուրբ գիրքերը
կ'ըսէին, թաղուեցաւ եւ երրորդ օրը յարութիւն
առաւ, դարձեալ Սուրբ գիրքերուն համաձայն,
ու երեւցաւ Պետրոսին եւ ապա տասներմէկ
առաքեալներուն: Յետոյ երեւցաւ միատեղ
խմբուած հինգ հարիւր անլի հետետրոյներու.
Թէպէտեւ անոնցմէ ոմանք մեռած են, բայց
շատերը ողջ են տակաւին: Այնուհետեւ երեւցաւ
Յակոբոսին եւ ապա բոլոր առաքեալներուն:

... Արդ, քանի մենք կը քարոզենք թէ
Քրիստոս մեռելներէն յարութիւն առած է,
Ի՞նչպէս ձեր մէջէն ոմանք կ'ելլեն ըսելու՝ թէ
«Մեռելներու յարութիւն չկայ»: Եթէ մեռելներու
յարութիւն չկայ, ուրեմն Քրիստոս ալ յարութիւն
չէ առած. եւ եթէ Քրիստոս յարութիւն առած չէ՝
զուր է մեր քարոզութիւնը, զուր է նաեւ ձեր
հաւատքը: Այդ պարագային մենք Աստուծոյ

համար սուտ վկայած կ'ըլլանք, քանի վկայեցինք՝
թէ Աստուած Քրիստոսը յարուցանեց. մինչդեռ
եթէ ընդունինք թէ մեռելները յարութիւն չեն
առներ, ըսած կ'ըլլանք նաեւ՝ թէ Աստուած
Քրիստոսը չյարուցանեց: Որովհետեւ երբ կ'ըսենք՝
«Մեռելները յարութիւն չեն առներ» Քրիստոսի
յարութիւնն ալ մերժած կ'ըլլանք: Իսկ եթէ
Քրիստոս յարութիւն առած չէ, ինքնախաբէութիւն
է ձեր հաւատքը. ինչ որ կը նշանակէ՝ թէ
տակաւին ձեր մեղքերուն մէջ էք: Ուրեմն ի՞նչ-
անոնք որոնք Քրիստոսի հաւատացին եւ
մեռան՝ կորսուա՞ծ են ընդմիշտ: Եթէ այդպէս է,
եւ միայն այդ կեանքին համար յոյս դրած ենք
Քրիստոսի վրայ, մարդոց մէջ ամենէն
խղճալիներն ենք:»

Կարմիր Կիրակի

Այսպէս կը կոչուի յինանց
չորրորդ Կիրակին, որ Զատիկէն ԶԶ
օր ետքը կու գայ եւ Զատիկն պէս
ՅԾ օր շարժականութիւն ունի: Այս
անունը բնաւ եկեղեցական
ծագում կամ նշանակութիւն չունի,
այլ Կանաչ Կիրակի անունին նման
գարնանային եղանակէն առնուած
ժողովրդական կոչում մըն է,
որովհետեւ դաշտերը կանաչնալէն
ետքը նախ եւ առաջ կարմիր
կակաչներով կը զարդարուին:

Երեւումն Սուրբ Խաչի

Հայաստանեայց եկեղեցւոյ տօներէն անոնք որոնք սերտօրէն առընչուած են Սուրբ Խաչին եւ եկեղեցիին հետ, կը կոչուին Տէրունի տօներ: Տէրունի տօներուն մէջէն Ս. Խաչին վերաբերող բազմաթիւ տօներ կան, ինչպէս Խաչվերացը, Գիւտ Խաչը եւ Խաչի երեւումը: Այս Խաչի տօներէն իւրաքանչիւրը առիթ է հաւատացեալներուն համար անդրադառնալու Խաչի սրբազան իմաստին ու հաղորդուելու անոր հետ իբր զոհաբերութեան եւ Յիսուսի կեանքին խորհրդանիշ:

Մայիս ամսուան 18-րդ օրը, հայաստանեայց եկեղեցին կը յիշատակէ Ս. Խաչի երեւման դրուագը, տեղի ունեցած ՅՅ1 թուին, այն տարիներուն երբ Կիրեղ Եպիսկոպոս Երուսաղէմի պատրիարք էր: Այդ տարի, Հոգեգալստեան առտուն ժամը Յ-ին, ահաւոր մեծութեամբ լուսաւոր Խաչ մը երեցաւ երկինքին վրայ, մէկ ծայրը Գողգոթայի եւ միւս ծայրը Ձիթենեաց լեռան վրայ եւ շատ ժամեր տեսելով՝ տեսնուեցաւ Երուսաղէմի բոլոր բնակիչներէն որոնք զղջումով եւ բարեպաշտութեամբ սկսան եկեղեցիներ վազել, հոն փառք ու գոհունակութիւն յայտնելու համար Աստուծոյ: Այս հրաշալի երեւոյթը անմոռանալի եւ աննախընթաց դէպք մը ըլլալուն համար, այդ թուականէն ի վեր կը մնայ յիշատակութեան արժանի տօն: Հայ եկեղեցին զայն կը տօնէ Չատիկէն շուրջ ամիս մը ետք ու Խաչի երեւման տօնը Չատիկին կապուած ըլլալուն համար կը նկատուի շարժական տօն:

Ինչպէս Երուսաղէմի ժողովուրդը ՅՅ1 թուականին Խաչի հրաշալի տեսիլին առջեւ ուղղուեցաւ եկեղեցի փառաբանութեան եւ պաշտամունքի, նոյնպէս ալ մինչեւ այսօր, սովորութիւն կը մնայ այս տօնին առթիւ եկեղեցի երթալ եւ փառք տալ Աստուծոյ:

Աշխարհամատրան կամ Կանաչ Կիրակի

Կանաչ կիրակի անունը կը տրուի Չատկուայ Երրորդ Կիրակիին, որ Չատիկէն 15 օր ետք կը հանդիպի եւ Չատիկին հետ Յ5 օրուան շարժականութիւն ունի:

Աշխարհամատրուն բառը կը գործածուի իբր աշխարհաժողով, բազմութեան յատկացեալ եկեղեցի, եւ այս անունը տրուած է Սիոնի Վերնատան ուր Քրիստոս վերջին զատկական ընթրիքը կատարեց եւ Ս. Հաղորդութեան խորհուրդը հաստատեց, եւ ուր սովորութիւն ըրին առաքեալները հաւաքուիլ Քրիստոսի համբարձումէն ետքը: Այս տեղը հաւանաբար Յովհաննէս Մարկոսի տունն էր՝ ուր աղօթքի կը ժողովուէին նոր հաւատացեալները: Հայոց եկեղեցւոյն յատուկ է եկեղեցւոյ անուամբ տօներ կատարել. ասոնց գլխաւորն է Աշխարհամատրանը՝ այսինքն Վերնատունին քրիստոնէութեան առաջին եկեղեցին ըլլալուն յիշատակը, որ բոլոր քրիստոնէայ եկեղեցիներուն նախատիպն եղաւ եւ եկեղեցւոյ նուիրականութեան նշանակը: Աշխարհամատրան օրը Կանաչ Կիրակի ալ կը կոչուի:

Համբարձում

Քրիստոս իր յարութենէն ետք քառասուն օր եւս երկրի վրայ մնաց ու այդ օրերուն ընթացքին երեւցաւ Իր աշակերտներուն եւ այլ հաւատացեալներու: Ջատիկէն, կամ Սուրբ Յարութեան տօնէն քառասուն օր վերջ, Հինգշաբթի օրը, Քրիստոս իր յարուցեալ եւ փառաւորեալ մարմնով երկինք համբարձաւ: Այդ օրուան յիշատակութիւնն է որ ամէն տարի, Ջատիկէն քառասուն օր ետք Հայաստանեայց եկեղեցին կը յիշատակէ Համբարձում անունին տակ:

Այսպէսով, Համբարձումը Յիսուսի մարմնով երկինք բարձրանալուն եւ իր Հօր Աստուծոյ աջ կողմը նստելուն յիշատակի օրն է: Այս խորհրդական տօնը եւս, որ կապուած է Ջատիկի, շարժական տօն մըն է ու կրնայ զուգահեփի Ապրիլ 30-էն Յունիս 3-ի միջեւ: Այս տարի, Համբարձումը կը զուգահեփի Մայիս 29 ին:

Համբարձումը տեղի ունեցաւ Ջիթնեաց լեռան վրայ, առաքեալներուն աչքերուն առջեւ: Հետագային, այդ լեռը կոչուեցաւ նաեւ Համբարձման լեռ: Ահա թէ ինչ ձեով կը նկարագրուի այդ դէպքը Աւետարանէն ներս.-

«Տէր Յիսուս աշակերտներուն հետ խօսելէ ետք երկինք համբարձաւ եւ Հօրը աջ կողմը նստաւ: Իսկ անոնք աշխարհի բոլոր կողմերը երթալով՝ Տիրոջ գործակցութեամբ Աւետարանը կը քարոզէին եւ իրենց քարոզութիւնը կը հաստատուէր իրենց տրուած բոլոր նշաններով:»

Մարկոս 16.19-20

«Ապա տարաւ զանոնք մինչեւ Բեթանիա եւ ձեռքերը վեր բարձրացնելով՝

օրհնեց զանոնք: Եւ մինչ կ'օրհնէր, բաժնուեցաւ անոնցմէ, դէպի երկինք բարձրանալով: Անոնք երկրպագեցին Յիսուսի եւ մեծ ուրախութեամբ վերադարձան Երուսաղէմ: Ամէն օր տաճարին մէջ էին՝ գովելով ու օրհնաբանելով զԱստուած:» *Ղուկաս 24.50-53*

Համբարձման տօնը ազգային սովորութեան մէջ ճանչցուած է որպէս պտոյտի եւ վիճակ ձգելու օր: Հին ժամանակ, այդ օրը, աղջիկները զոյնզոյն հագուստներ հագած դաշտերը կ'երթային եւ հոն խաղեր կը կազմակերպէին, ճաշեր կը պատրաստէին եւ վիճակ կը ձգէին:

Մայիս ամիսը հայոց պատմութեան մէջ

Բոլորս ալ գիտենք թէ Մայիս ամիսը հայ ժողովուրդին համար յիշատակման ամիս է Հայաստանի առաջին հանրապետութեան հիմնադրման, որ տեղի ունեցաւ 28 Մայիս 1918-ին: Ահա կարճ եւ պարզացուած ձեւով պատմական տուեալները որոնց շնորհիւ Հայաստանը անկախ հանրապետութիւն եղաւ:

1917 թուականին վերջ կը գտնէր Ռուսական հզօր կայսրութիւնը: Կովկասեան երկիրներէն Վրաստանն ու Ատրպէյճանը օգտուելով այս տապալումէն իրենք զիրենք կը հռչակեն իբր անկախ պետութիւն: Թուրքերը, Ռուսական կայսրութեան ոչնչացման մէջ կը տեսնեն յարմար առիթ շարունակելու համար 1915 թուականին սկսած հայ ժողովուրդի ոչնչացման իրենց արշաւանքը: Անոնք, անցնելով Կարսէն կը հասնին Երեւանի սահմանները ու կը

**Կարմիր,
կապոյտ, կանաչ...**

Հայաստանի Հանրապետութեան պետական դրօշակն է Եռագոյնը, հաստատուած 1918-ին, առաջին հանրապետութեան հիմնադրման տարին: Դրօշակի ձեւին եւ գոյներուն շուրջ եղան երկար խորհրդակցութիւններ, յատկապէս նարնջագոյնին մասին, որովհետեւ Հայաստանի մէջ դժուար կը գտնուէր այդ գոյնի կերպաս: Կ'առաջարկուէր փոխարէնը գործածել կանաչ գոյնը, փաստ բերելով որ կանաչը հայ ժողովուրդի պատմական գոյներէն մէկն էր: Բայց նարնջագոյնի ներդաշնակութիւնը կարմիրին եւ կապոյտին հետ անբաղդատելի մնաց:

Հայ ժողովուրդը որ արիւնով ձեռք ձգած էր իր ազատութիւնը, հայրենի կապոյտ երկնքին տակ, իր համբաւաւոր աշխատասիրութեամբ պիտի վերաշինէր հայրենիքը եւ այդ իսկ պատճառաւ ինքն իրեն խորհրդանիշ ընտրեց կարմիր, կապոյտ, նարնջագոյնը:

պատրաստուին գրաւել նախ մայրաքաղաքը, ապա արեւելեան Հայաստանը ամբողջութեամբ:

Հայ ժողովուրդը կը կազմակերպուի անմիջապէս: Պահը ճակատագրական է որովհետեւ հայերուն համար գոյատեւելու կամ բնաջնջուելու կացութիւն մը ստեղծուած էր: Ղեկավարութիւնը պահ մը կը մտածէ Երեւանը պարպել եւ հեռանալ սակայն ժողովուրդը կ'որոշէ Երեւանի մէջ գոյատեւել: Բանակ մը կը կազմուի, բաղկացած 40 000 երիտասարդներէ, կիներէ, տարեցներէ եւ հոգեւորականներէ: Հայկական եւ թրքական բանակները կը հանդիպին Սարդարապատի մէջ ու հերոսամարտէն յաղթական դուրս կու գան հայերը աննկարագրելի քաջութեան շնորհիւ, եւ այդ առթիւ կ'արժանան թրքական բանակի հրամանատար Վահիպ Փաշայի հիացումին ու «աշխարհի ամենէն քաջ մարտիկներ» տիտղոսին:

Ու այսպէս է որ նոյն օրը, 28 Մայիս 1918-ին կը հիմնուի Հայաստանի առաջին Հանրապետութիւնը:

Մայրերգ

Գրականության տողեր նուիրուած հայ մայրերուն Մայրերու օրուան առթիւ, 11 Մայիս 2003

Տէր իմ Աստուած, ով անհուն Հայր Երկնաւոր, մեր վերջին օրը, մեր հուսկ ժամուն, յաիտենական բաժանման պահուն գոնէ, մեր մայրիկը մեր մօտ դրկէ, որ մեր ցաւերը ցնդին, որ մեր խաշը խաղաղի, ու մանաւանդ, նամանաւանդ մեր վատահակ, վատափառ վախը չքանայ խորախաւար զնտանէն ու ցեխանալէն՝ եւ Մահը մեղմանայ, մեղրանայ մեր մօրկանը թելերուն մէջ թեթեւցած ու փոխանցումը վերածուի մոգական մեղեդիի, նուագարաններով զուարթոնց: Ու մահանանք մեր պարտաւորիչ պարտութեան մէջ, նման քաջի:

Առաքեա՛ մեզ՝ մայրիկը մեր, ով Դատաւոր արդարներու եւ մեղաւորաց, պարտասածներու եւ պարտեալներու, սպաննուածներու եւ սպառածներու, տեսակ տեսակ տառապեալներու:

Մեր մայրիկին յանձնէ մեզ. ան է, որ մեզ բերաւ աշխարհ, ան թո՛ղ տանի մեզ աշխարհէն յաիտենապէս, մեզ ծրարած, ծածկած լուծեան մէջ ու խորհուրդի:

Նշան Պէշիկթաշեան

Պատո՛ւէ հայրդ ու
մայրդ, որպէսզի
կեանքդ երկար ըլլայ
այն երկրին վրայ, որ
ես՝ Տէրը քու Աստուածդ,
քեզի կու տամ:

5 թդ պատուիրանը

Մեր բոլոր բանաստեղծները ամենէն քնքոյշ եւ սրտաթով բառերը վերապահած են մայրերուն: Մայրութիւնը այնքան նուիրական արժէք մը եղաւ հայ ժողովուրդին համար որ **մայր** բառը դարձաւ բնորոշիչ բառը հայոց ամենէն նուիրական սրբութիւններուն.-

- Մայր եկեղեցի, Մայր աթոռ, Մայր տաճար.
- Մայր Հայաստան, Մայր Հայրենիք, Մայրաքաղաք.
- Մայրենի լեզու.
- Մայր Արաքս.

Դուք ձեր կեանքով, նուիրումով, զոհողութեան գերազանց արտայայտութեամբ ամենէն մեծ դաստիարակներն էք հայ ժողովուրդի զաւակներուն: Ձեր դասագիրքը ձեր սէրն է, ձեր գրիչը՝ ձեր ժպիտը...

Արեգակի լոյսին պէս թող այդ ժպիտը միշտ ծագի հայ մանուկներու աչքերուն մէջ, երբ անոնց աչքերը բացուին աշխարհի լոյսին:

Գարեգին Բ. Կաթողիկոս
Մեծի Տանն Կիլիկիոյ

Ստացանք Տէր Արմէն Աւ. Քհնյ. Իշխանեանի «Երկու Աշխարհ» հատորը:320 էջ: **Մոնթրէալ-Գանատա 2003**

Հեղինակին Խօսքը
Սիրելի՛ ընթերցող,
Ահաւասիկ քեզի՛ կ'ընծայեմ երկար տարիներու վրայ տ ա ր ա ծ ու ո ղ ա պ ր ու մ ն եր ու ս ա ր գ ա ս ի ք ը հանդիսացող այս հաւաքածոն: Հո՛ն պիտի գտնես ժպիտ ու արցունք, ...

**Մօր սիրտը
Հայկական ասանդավէպ**

Կայ հինաւորց մի զրոյց,
թէ մի տղայ,
Միամօրիկ
Սիրում էր մի աղջկայ:

Աղջիկն ասաւ- «ինձ բնաւ
Դու չես սիրում,
Թէ չէ՛ գնա՛,
Գնա՛ Մօրդ սի՛րտը բեր»:

Տղան մոլոր, գլխիկոր
Քայլ առաւ,
Լացեց, լացեց,
Աղջկայ մօտ ետ դառաւ:

Երբ նա տեսաւ, զայրացաւ.
-«Է՛լ չերեաս
Ծեմքիս», ասաւ,
«Մինչեւ սիրտը չը բերես»:

Տղան գնաց եւ որսաց
Սարի այծեամ,
Սիրտը հանեց,
Տուեց աղջկան:

Երբ նա տեսաւ, զայրացաւ.
- «Կորի՛ր աչքէս,
թէ հարազատ
Մօրըդ սիրտը չբերես»:

Տղան գնաց, մօրն սպաննեց,
Երբ վազ կը տար,
Սիրտը՝ ձեռքին,
Ոտքը սահեց, ընկաւ վար:

Եւ սիրտը մօր ասաւ տխուր
Լացականամաճ.-
-«Վայ խեղճ տղաս,
Ոչ մի տեղ չը ցաւա՛ց...»

Աւետիք Իսահակեան

Խաչ

Խաչ, մասունքով 1746 Վասպուրական

Խաչը իր սկզբնական ձեւին մէջ երկու տարբեր փայտի կտորներ էր, մէկը անելի երկար քան միւսը, որ ուղիղ անկիւններով իրարու կը միացուէին:

Հին ժամանակ, խաչը մահապատիժի ծառայող ծանօթ գործիք էր, սակայն Քրիստոսի խաչելութենէն ետք՝ Քրիստոնէաներուն համար նշանակ եւ խորհրդանիշ դարձաւ անոնց Յիսուսի հանդէպ հաւատքին ու առարկայ՝ իրենց բարեպաշտական զգացումներուն:

Խաչը եկեղեցական սպասներուն ամենէն գերազանցն ու ամենէն անելի գործածուածն է: Եկեղեցիէն ներս խաչը կը գտնենք գմբէթին վրայ, եկեղեցույ ճակատը, եկեղեցու խորանին եւ սիւներուն վրայ, զգեստներուն վրայ, աղօթագիրքերուն կողքերուն:

Յաջորդ առիթով, երբ եկեղեցիէն ներս գտնուիս, շուրջդ նայի՛ր ու տե՛ս թէ ուրիշ ո՛ր պիտի տեսնես խաչ մը:

Հաւատամք կամ Նիկիական Հանգանակ

Հայաստանեայց եկեղեցիէն ներս, Սուրբ Պատարագի ընթացքին, Աւետարանի ընթերցումէն ետք կը կարդացուի Քրիստոնէական հաւատքի ընդլայնուած հանգանակ մը որ բոլորիս առաւել ծանօթ է «Հաւատամք» անունին տակ:

Հանգանակ կը նշանակէ բանաձեւուած հաւատալիք, դաւանանք եւ «Հաւատամքը» հանգանակ մըն է որովհետեւ կը պարունակէ Քրիստոնէական հաւատքի ու կրօնի բոլոր սկզբունքները: Այդ պատճառաւ է որ կը կարծուի թէ իրաքանչիւր Քրիստոնէայ հաւատացեալ պէտք է ճանչնայ, սորվի ու արտասանէ զայն:

Իսկ ինչո՞ւ Նիկիական կը կոչուի այս հանգանակը: ՅՁ5 թուականին, Կոստանդնուպոլսոյ մօտ՝ Նիկիա քաղաքին մէջ գումարուեցաւ եկեղեցական առաջին տիեզերական ժողովը, որուն մասնակցեցան տարբեր երկիրներէ եկած շուրջ Յ18 հայրապետներ: Հայաստանեայց եկեղեցւոյ ներկայացուցիչը այդ վեհաժողովին Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի որդին՝ Արիստակէս հայրապետն էր: Նիկիոյ ժողովի ընթացքին բանաձեւուեցաւ եւ խմբագրուեցաւ Քրիստոնէական հաւատքի այս հանգանակը ու այդպէսով կոչուեցաւ Նիկիական հանգանակ:

Ահա Նիկիական հանգանակին աշխարհաբար թարգմանութիւնը.-

Կը հաւատանք մէկ Աստուծոյ, Ամենակալ Հօր, որ արարիչն է երկինքին ու երկրին, երեւելի եւ աներեւոյթ ստեղծուածներուն:

Կը հաւատանք մէկ Տէր Յիսուս Քրիստոսի, Աստուծոյ Որդիին, որ Հօր Աստուծմէ ծնած է որպէս միակ ծնունդ. այսինքն՝ Հօրը էութենէն է:

Աստուած է՝ Աստուծմէ ծնած: Լոյս է լոյսէն յառաջ եկած: Ծշմարիտ Աստուծմէն ծնած ճշմարիտ Աստուած է, եւ ո՛չ՝ արարած: Անիկա Հօրը բնութենէն է: Իրմով ստեղծուած է ամէն ինչ որ կայ երկինքի մէջ եւ երկրի վրայ, երեւելի թէ աներեւոյթ:

Ինքն էր որ մեզի,

մարդերուս եւ մեր փրկութեան համար երկինքէն իջաւ եւ մարմին առաւ, մարդացաւ, Սուրբ Հոգիին ներգործութեամբ սուրբ Կոյս Մարիամէն ծնելով որպէս կատարեալ մարդ՝ մարմնով, հոգիով եւ միտքով, եւ ամէն ինչով որ մարդկային է. ո՛չ թէ երեւութապէս, այլ ճշմարտապէս:

Չարչարուեցաւ, խաչուեցաւ, թաղուեցաւ, երրորդ օրը յարութիւն առաւ, նոյն մարմնով երկինք ելաւ եւ Հօրը աջ կողմը նստաւ:

Վերստին պիտի գայ, նոյն մարմնով եւ Հօրը փառքով, ողջերն ու մեռածները դատելու, ան՝ որուն թագաւորութիւնը անվախճան է:

Կը հաւատանք անեղ եւ

կատարեալ Սուրբ Հոգիին, որ խօսեցաւ Օրէնքին, մարգարէներուն եւ Աւետարաններուն ընդմէջէն. որ Յորդանան գետին վրայ իջաւ, առաքելներուն ուսուցանեց եւ սուրբերուն մէջ բնակեցաւ:

Կը հաւատանք նաեւ մէկ, Ընդհանրական եւ Առաքելական Սուրբ Եկեղեցիին. մէկ մկրտութեան, ապաշխարութեան, մեղքերու քաւութեան եւ թողութեան. մեռելներու յարութեան, հոգիներու եւ մարմիններու յաիտեցական դատաստանին, երկինքի արքայութեան եւ յաիտեցական կեանքին:

Պահուած բառը

գալ	ծիարձակարան	Ձ	Ի	Ա	Ր	Ձ	Ա	Կ	Ա	Ր	Ա	Ն
եղնիկ	ճամբայ ճանճ	Ռ	Ն	Գ	Ե	Ղ	Ջ	Ի	Ի	Ր	Ն	Խ
զուլալ զարգանալ	մայր	Ա	Կ	Գ	Ղ	Ջ	Ո	Ի	Լ	Ա	Լ	Ո
ընկոյզ	յաջող	Ս	Լ	Ա	Ն	Ա	Գ	Ր	Ա	Ջ	Ջ	Ր
թնդալ	նազ	Լ	Ա	Լ	Ի	Կ	Ծ	Ա	Մ	Բ	Ա	Յ
լաթ լալիկ	շուրջ շարական	Ա	Ը	Ն	Կ	Ո	Յ	Ջ	Ծ	Ա	Ն	Ծ
խնձոր խոր	ոնգեղջիր	Թ	Ն	Դ	Ա	Լ	Ա	Խ	Ն	Ջ	Ո	Ր
ծակել	սառ	Ա	Կ	Ա	Ր	Մ	Ի	Ր	Մ	Ա	Յ	Ր
կարմիր		Լ	Ե	Կ	Ա	Ծ	Մ	Յ	Ա	Ջ	Ո	Ղ
		Ջ	Ր	Ի	Ո	Շ	Ա	Ր	Ա	Կ	Ա	Ն

Համբարձումի ժողովրդական աւանդութիւններ

Հայերուն մօտ, հին ժամանակներէն մնացած Համբարձումի օրուան հետ կապուած աւանդութիւն մը կայ ըստ որուն, երիտասարդ աղջիկներ վիճակաձգութիւն կ'ընէին: Անոնցմէ իւրաքանչիւրը ըստ բախտի կը քաշէր թղթիկ մը որուն վրայ կը կարդացուէր երկտող մը որ մասնակցողին վերագրուած բախտին կը կապուէր:

Ահա համբարձումի վիճակի մէջ գտնուող տողերու օրինակներ.-

Փութա ընտրել քեզ ընկեր,
Սիրտ մը բարի անճնուէր.
Հարուստ, աղքատ անխտիր՝
Գանձ մը սիրուն բարեկիր:

Մարդուս կեանքը, ա'հ, շատ կարճ է,
փութայ, որ մարդ բարիք գործէ,
Ազնի գործեր միշտ հանրօգուտ
Անմահութիւն քեզ պատրաստ է:

Միշտ աշխատէ բարին գործէ
Արի եղիր, մի վհատիր.
Ջի փոյթ, կարգ, ջանք,
Կու տան բախտ, կեանք:

Մի տրտնջար, որդեակ, բախտեդ, վիճակեդ,
Միշտ աշխատէ, եղիր խնայող դու յաւետ.
Օր մըն ալ անշուշտ բախտն յաջող քեզ,
Բարի վարձիդ կ'առնես վարձքդ ժպտի, արժանի:

Մանկապարտեզի անկիւն

Ամբողջացո՛ր Դուկաս 24: 50-53

Բեթանիա, օրհնեց, բաժնուեցաւ, երկինք, երկրպագեցին, Երուսաղէմ, զԱստուած

Յիսուսի համբարձումը

Ապա տարաւ զանոնք մինչեւ ----- եւ ձեռքերը վեր բարձրացնելով ----- զանոնք: Եւ մինչ կ’օրհներ, ----- անոնցմէ, դէպի ----- բարձրանալով:

Անոնք ----- Յիսուսի եւ մեծ ուրախութեամբ վերադարցան ----- : Ամէն օր տաճարին մէջ էին՝ գովելով ու օրհնաբանելով ----- :

Նախակրթարանի անկիւն Ա բաժին

Անուն: _____

1. Ղազարոս քանի՞ օրուան մեռել էր երբ Յիսուս հասաւ իր տունը «Յովհաննու 11:1-44»:

- Ա. 1
- Բ. 2
- Գ. 3
- Դ. 4

2. Ո՞վ էր Ղազարոս:

- Ա. Փարիսեցի
- Բ. Յիսուսին եղբայրը
- Գ. Յիսուսին բարեկամը
- Դ. Յիսուսին աշակերտը

3. Յիսուս ի՞նչ ըրաւ երբ հասաւ Ղազարոսին տունը:

- Ա. Ոչինչ
- Բ. Ղազարոսին Ողջնցուց
- Գ. Ժողովուրդին դիտեց
- Դ. Առակ մը պատմեց

4. Աստուած մովսէսի քանի՞ պատուիրաններ տուաւ:

- Ա. 5
- Բ. 9
- Գ. 6
- Դ. 10

5 Գրէ՛ պատուիրան մը:

6.- Մովսէս ինչո՞ւ ըսաւ Իսրայէլի ժողովուրդին որպէսզի արիւնով նշան դնեն իրենց տուներուն վրայ:

ա.- Իրենց անդրանիկ զաւակները ազատելու համար:

բ.- Զատիկ տօնելու համար:

գ.- Փառաւոնին հնազանդելու համար:

դ.- Մորթուած գառին արիւնը գործածած ըլլալու հետ:

7.- Կայէն ինչո՞ւ սպաննեց Աբէլը:

ա.- Նախանձի պատճառով:

բ.- Աստուծոյ կամքը կատարելու համար:

գ.- Աբէլ չար անձ մըն էր:

դ.- Աբէլ չէր հաւատար Աստուծոյ:

8.- Յիսուսի այլակերպութեան պահուն ո՞ր մարգարէները երեւցան:

ա.- Դանիէլ եւ Նէեմիա

բ.- Եսայի եւ Եղիա

գ.- Եղիա եւ Մովսէս

դ.- Աբրահամ եւ Իսահակ

9.- Ո՞վ առաջին անգամ մերժեց որ Յիսուս իր ոտքերը լուայ:

ա.- Յակոբոս

բ.- Յովհաննէս

գ.- Սիմոն-Պետրոս

դ.- Յուդա

10.- Մովսէս ո՞ր ծովը երկու մասի բաժնեց որպէսզի ժողովուրդը մէջէն անցնի:

ա.- Կարմիր:

բ.- Սել:

գ.- Ճերմակ:

դ.- Կասպից:

Նախակրթարանի անկիւն Բ բաժին

Անուն: _____

1. Յարութեւնէն ետք Յիսուս քանի՞ օր աշակերտներուն հետ մնաց:

- ա.- 3 օր
- բ.- 40 օր
- գ.- 50 օր
- դ.- 30 օր

2.- Յիսուսի ո՞ր աշակերտը Յիսուսի յարութեան չհաւատաց:

- ա.- Պետրոս
- բ.- Յովհաննէս
- գ.- Թովմաս
- դ.- Յակոբոս

3.- Յիսուսի խաչելութեան ընթացքին, իր աշակերտներէն ո՞վ ներկայ էր:

- ա.- Յովհաննէս
- բ.- Յուդա
- գ.- Մատթէոս
- դ.- Թովմաս

4.- Ո՞ր օրն էր առաջին Սուրբ Հաղորդութեան օրը:

- ա.- Յիսուսի ծուկ ու հացը շառնուցած օրը:
- բ.- Հրաշալի ձկնորսութեան օրը:
- գ.- Վերջին ընթրիքին օրը:
- դ.- Յարութիւնէն ետք Յիսուսի աշակերտներուն երեւցած օրը:

5.- Ե՞րբ Սուրբ Հոգին կրակէ լեզուներու նման եկաւ եւ հանգչեցաւ Յիսուսի աշակերտներու վրայ:

- ա.- Յիսուսի յարութեան օրը:
- բ.- Յիսուսի խաչելութեան ընթացքին:
- գ.- Պէնտէկոստէի տօնին:
- դ.- Յիսուսի Համբարձման օրը:

6.- Աբրահամ որո՞ւ հետ ձգեց իր ծննդավայրը:

- ա.- Կնկան եւ եղբորը հետ:
- բ.- Կնկան եւ որդիին հետ:
- գ.- Կնկան եւ եղբորը որդիին հետ:
- դ.- Եղբորը որդիին հետ:

7.- Աբրահամ ինչո՞ւ հեռացաւ իր ծննդավայրէն:

- ա.- Աւելի հարուստ շրջան մը գտնելու համար:
- բ.- Աստուծոյ կամքը կատարելու համար:
- գ.- Աւելի ընդարձակ շրջան մը գտնելու համար:
- դ.- Որովհետեւ իր ծննդավայրը շատ պաղ էր:

8.- Ի՞նչ էր Աբրահամի կնոջ անունը:

- ա.- Հոութ
- բ.- Ռիթա
- գ.- Էմմա
- դ.- Սառա

9.- Ի՞նչ էր Աբրահամի գաւկին անունը:

- ա.- Յակոբ
- բ.- Եսաւ
- գ.- Իսահակ
- դ.- Իսրաէլ

10.- 2003-ին Յարութեան տօնը Ապրիլ 20 ին էր: Ո՞ր օրն է Համբարձման տօնը:

- ա.- 24 Ապրիլին:
- բ.- 29 Մայիսին:
- գ.- 20 Մայիսին:
- դ.- 20 Յունիսին:

Երկրորդականի անկիւն

Անուն: _____

1. Պօղոսի ո՞ր նամակը կը պարունակէ Սիրոյ գլուխը:

- Ա) Հռոմայեցիներուն 13
- Բ) Կորնթացիներուն Ա.13
- Գ) Կորնթացիներուն Բ.13
- Դ) Տիտոս 13

- Գ) Պետրոս եւ Յուդա
- Դ) Յակոբոս եւ Յովհաննէս

2. Հետեւեալէն ո՞ր մէկը անձի մը անունն է:

- Ա) Կորնթոս
- Բ) Թեսաղոնիկէ
- Գ) Փիլիպպէ
- Դ) Տիտոս

7. Պօղոսի 14 նամակներէն քանի՞ հատը ուղղուած է անձերու:

- Ա) 5
- Բ) 6
- Գ) 7
- Դ) 4

3. Հետեւեալ առաքեալներէն ո՞վ գրած է Նոր կտակարանի 27 գիրքերուն մեծամասնութիւնը:

- Ա) Պետրոս
- Բ) Պօղոս
- Գ) Յակոբոս
- Դ) Յովհաննէս

8. Նոր Կտակարանի վերջին գիրքը գրող առաքեալը քանի՞ ուրիշ գիրքեր գրած է նոր կտակարանի մնացեալ 26 գիրքերէն:

- Ա) 5
- Բ) 6
- Գ) 7
- Դ) 4

4. Հետեւեալներէն ո՞վ ընդհանրական նամակ չէ գրած:

- Ա) Պետրոս
- Բ) Պօղոս
- Գ) Յակոբոս
- Դ) Յովհաննէս

9. Ո՞ր գրուած է «հաւատքը առանձինն՝ առանց գործերու՝ մեռած է»:

- Ա) Յակոբոս 2:17.
- Բ) Յուդա 2:17
- Գ) Ա. Պետրոս 2:17
- Դ) Բ. Պետրոս 2:17

5. Ի՞նչ է ընդհանրական նամակներուն թիւը:

- Ա) 5
- Բ) 6
- Գ) 7
- Դ) 8

10. Ո՞վ ըսաւ «Գալով ինձի, քա՛ն լիցի որ մեր Տիրոջ Յիսուս Քրիստոսի խաչէն զատ ուրիշ բանով պարծենամ»:

- Ա) Պետրոս
- Բ) Պօղոս
- Գ) Յովհաննէս
- Դ) Յակոբոս

6. Հետեւեալներէն որո՞նք միայն մէկ հատ ընդհանրական նամակ գրած են:

- Ա) Յակոբոս եւ Յուդա
- Բ) Պետրոս եւ Յովհաննէս

Ընդհանուրի անկիւն

1- Հայատառը.-

- ա- հայը կ'ատէ
- բ- հայերէն գիրերով է
- գ- հայերը կը տանի
- դ- հայկական գիւղ մըն է

2- Ո՞ր մէկը իգական անուն է.-

- ա- Որդիկ
- բ- Շնորհք
- գ- Գեղծին
- դ- Ոսկան

3- Ըստ առակին, «Յեխիւն քար մի՛
նետեր...».-

- ա- վրադ կը ցատկէ
- բ- աղտ կը բերէ
- գ- բախտդ կը գոցէ
- դ- վնաս կը հասցնէ

4- Հաւատամքը «Նիկիական» հանգանակ կը
կոչուի որովհետեւ.-

- ա- Նիկիա անունով անձ մը գրեց զայն
- բ- Նիկիոյ մէջ գումարուած ժողովի մը
ընթացքին խմբագրուեցաւ
- գ- Նիկիոյ մասին կը խօսի
- դ- Հաւատամքը Նիկիական հանգանակ չի
կոչուիր

5- Հայաստանի Հանրապետութեան
լուսաւորութեան նախարարութիւնը կը զբաղի.-

- ա- լոյսով
- բ- երկրի ելեկտրական հարստութեամբ
- գ- կրթութեամբ
- դ- արդարութեամբ

6- 24 Ապրիլ 2003-ին ո՞ր քաղաքին մէջ
բացումը կատարուեցաւ յուշարձանի մը որուն
վրայ կը կարդանք « En hommage à Komitas et

aux 1 500 000 victimes du Génocide armé-
nien ».

- ա- Մոնթրէալ
- բ- Փարիզ
- գ- Վիէննա
- դ- Վէնէտիկ

7- Ո՞ր օփերայէն առնուած է «Համբարձում
եայլա» երգը.-

- ա- Դաւիթ Բէկ
- բ- Սասունցի Դաւիթի ծնունդը
- գ- Նանօր
- դ- Անուշ

8- Ըստ առակին «Եթէ կոնակ ունիս...»

- ա- կուզ կրնաս ըլլալ
- բ- բեռ բեռցնող շատ կ'ըլլայ
- գ- կրնան քեզ հարուածել
- դ- ուղիղ կանգնող անձ կ'ըլլաս

9- Եկեղեցիէն ներս մասնատուփին մէջ կը
պահուին.-

- ա- Նշխարի կտորներ
- բ- ատետարան
- գ- խունկ
- դ- խաչ

10- Ո՞րն է անկապ բառը.-

- ա- հեծկլտալ
- բ- լալ
- գ- հեկեկալ
- դ- քրքջալ

Ապրիլ ամսուան պատասխաններ եւ մասնակցողներ

Մանկապարտեզի անկիւն

Կիրակին, երկրաշարժ, հրեշտակը, քարը, փնտոէք, յարութիւն, աշակերտներուն, Գալիլիա, տեսնէք

Նախակրթարանի անկիւն Ա. Բաժին

1. գ. Զինք ծախեցին խմայելցի վաճառականներուն
2. ա. ՅՕ արծաթ դրամ
3. հայր, օգտակար, սորվեցանք, չար, պահպանէ
4. բ. Զ
5. ա. Սամարացին
6. ա. Զ լումայ
7. բ. այրի կինը ամենէն շատ դրամ տուաւ
8. դ. 4
9. ա. ոմանք առուծախ կ'ընէին
10. գ. դուրս վնասեց առուծախ ընողները

Նախակրթարանի անկիւն Բ. Բաժին

- 1.- գ. Ծաղկազարդ
- 2.- դ. արմատեցիի եւ ձիթեցիի ճիւղերով
- 3.- ա. Յ
- 4.- գ. համբուրելով
- 5.- բ. Պիղատոս
- 6.- գ. որ Աստուած ներէ իրեն չարչարողներուն որովհետեւ չեն գիտեր թէ ի՞նչ կ'ընեն
- 7.- դ. Պետրոս
- 8.- գ. Յովհաննէս
- 9.- դ. Թովմաս
- 10.- դ.- վերջին ընթրիքին

Երկրորդականի անկիւն

- 1.- բ.-Մարկոս
- 2.- ա. Մատթէոս
- 3.- բ. Մարկոս
- 4.- գ.- Դուկաս
- 5.- դ.- Յովհաննէս
- 6.- բ.- Մարկոս
- 7.- բ.- Մարկոս
- 8.- ա.-Մատթէոս
- 9.- դ.- Յովհաննէս
- 10 դ.-Յովհաննէս

Ընդհանուրի անկիւն

- 1- ա- Աւետարանին մէջ պարտեզի մը անունն է
- 2- գ- Մեռելոց
- 3- դ- Ծատ բան կը սիրէ գիտնալ
- 4- դ- նկարչութեան
- 5- բ- Յովհաննէս Թումանեան
- 6- դ- առանց մտածելու խօսեցաւ
- 7- դ- Կոմիտաս վարդապետ
- 8- բ. Ոսկեդար
- 9- բ- կը վիրաւորէ
- 10- դ- Անիծուած թզեցին

Ապրիլ ամսուան մասնակցողներ

Մանկապարտեզ

Անսխալ պատասխանողներ

Սեւակ Պապիկեան, Խշխշեան Ռիթա, Պիլիքեան Գէորգ, Քուլլուքեան Սերեմա, Կարապետեան Զոհրապ, Մհեր Մատթէոսեան, Արին Անթէպեան, Նաթալի Սեթեան, Թաթիանա Քեհեայեան, Արազ Գաբթանճեան:

Նախ Ա. բաժին

Դալար Գէպթանճեան, Յարութ Քուլլուքեան

Անսխալ պատասխանողներ

Առէն Պապիկեան, Բաֆֆի Խշխշեան:

Նախ Բ. բաժին

Արի Քէօտէյեան, Թամար Պուլիքեան,

Երկրորդական

Թամար Գիզիրեան

Կարճ Լուրեր Կիրակնօրեայէն

«Մաշտոցի Արձագանգ»ի Ժ. տարուան վերջին թիւը (թիւ 10) կը ծրագրենք հրատարակել մեր 2002-2003 տարեշրջանի հանդէսին օրը՝ **Յունիս 8, 2003**:

Սոյն թիւին մէջ կ'ուզենք տպել **մեր ընթերցողներուն կարծիքները** «Մաշտոցի Արձագանգ»ի Ժ. տարուան բովանդակութեան, ներկայացման ձեւին, ամսական դրութեան եւ այլ ոեւէ ուրիշ յատկանիշի մասին:

Կը խնդրենք որ ձեր գրաւոր կարծիքը Տնօրէնութեան հասցնէք **Մայիս 20, 2003** Էն առաջ: Կարելի է նաեւ ե-նամակով ուղարկել director@sourphagop.org հասցէին:

Մաշտոցի Արձագանգի այս թիւին իրենց մասնակցութիւնը բերին. -
Յասմիկ Նաճարեան, Երան Լոշխաճեան, Գարոլ Գաբթանճեան,
Թորոս Պապիկեան:

«Ճաշու աւետարան»ը

Կը գտնուի նաեւ համացանցի (internet) վրայ: Այցելեցէ՛ք www.sourphagop.org, ձախ կողմի կոճակներէն «Ճաշու աւետարան»ը ձեզ կ'ուղղէ այս ամսուան Ճաշու Աւետարանի հատուածներուն...

«ՄԱՇՏՈՑԻ ԱՐՁԱԳԱՆԳ»ը

Կը գտնուի նաեւ համացանցի (internet) վրայ: Այցելեցէ՛ք www.sourphagop.org, ձախ կողմի կոճակներէն «Պարբերաթերթ»ը ձեզ կ'ուղղէ դէպի ներկայ եւ նախկին թիւերը...

Հայաստանեայց Առաքելական Սուրբ Յակոբ Մայր Եկեղեցոյ Կիրակնօրեայ դպրոցի կամաւոր խմբակը.- Ուսուցիչներ՝ Մարիա Քէօսէյեան, Անի Գըլընճեան, Վերա Կարապետեան, Երան Լոշխաճեան, Գարոլ Գաբթանճեան, Յասմիկ Նաճարեան, Յասմիկ Քանաճեան, Սազօ Ասատուրեան, Ծողիկ Նաճարեան, Տնօրէն՝ Թորոս Պապիկեան, Կալքէջ՝ Բաֆֆի Պապիկեան, Լուսանկարիչ՝ Նիկոլ Դանիէլեան, Պարբերաթերթ՝ Ծաղիկ Պոյաճեան, հոգաբարձութեան ներկայացուցիչ՝ Մովսէս Քէօսէյեան: